

## SFOG-Råd om Endometrios

### Del 8. Samsjuklighet vid endometrios

Personer med endometrios löper ökad risk för att ha eller få andra sjukdomar. Det finns till exempel en ökad risk att utveckla depression och ångest. Detta behöver man som vårdpersonal ha i åtanke. Särskilt viktigt kan det vara med ett lugnt och empatiskt förhållningssätt i samband med att patienten kommer in akut i ett svårt smärtskov.

**Vid endometrios finns det ökad risk för samsjuklighet med följande sjukdomar:**

- **Inflammatorisk tarmsjukdom (IBD)** [1]
- **Irritabel tjocktarm (IBS)** [2-4]
- **Hypothyreos** [1,5 ]  
En studie av Sinaii och medarbetare från 2002 som byggde på egenrapporterade data visade förhöjd risk för hypothyreos men senare studier har inte kunnat verifiera detta.
- **Autoimmuna sjukdomar** [1]  
(*Reumatoid artrit, SLE, Sjögrens syndrom och Multipel Skleros (MS)*)  
Ett fåtal studier har undersökt risken för autoimmuna sjukdomar och visat en ökad risk.  
Studier med krav på verifierad autoimmun sjukdom och kirurgiskt verifierad endometrios har visat ökad risk för *MS, SLE och Sjögrens syndrom*.
- **Fibromyalgi** [3,7-8]  
Tre studier publicerade där två visar på ökad risk, [3,7] medan en inte visar ökad risk [8].
- **Astma/allergi** [5]
- **Celiaki** [1]
- **Painful bladder syndrome (Interstitiell cystit)** [9-11]
- **Ovarialcancer** [12]
- **Depression, ångesttillstånd** [13-17]
- **Hjärt -och kärlsjukdom** [18-19]

## Referenser

1. Shiges N et al. *The association between endometriosis and autoimmune disease*. Human Reproduction Update.2019;25:486–503.
2. Seaman HE, Ballard KD, Wright JT et al. *Endometriosis and its coexistence with irritable bowel syndrome and pelvic inflammatory disease: findings from a national case-control study—Part 2*. BJOG. 2008;115:1392-6.
3. DiVasta AD et al. *Overlap Between Irritable Bowel Syndrome Diagnosis and Endometriosis in Adolescents*. Clin Gastroenterol Hepatol. 2021;19:528-537.
4. Saidi K, Sharma S, Ohlsson B. *A systematic review and meta-analysis of the associations between endometriosis and irritable bowel syndrome*. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol. 2020;246:99-105.
5. Sinaii N, Cleary SD, Ballweg ML et al. *High rates of autoimmune and endocrine disorders, fibromyalgi, chronic fatigue syndrome and atopic diseases among women with endometriosis: a survey analysis*. Hum Reprod. 2002;17:2715-2724.
6. Peyneau et al. *Role of thyroid dysimmunity and thyroid hormones in endometriosis*. Proc Natl Acad Sci U S A. 2019;116:11894-11899.
7. Greenbaum H, Weil C, Chodick G, Shalev V, Eisenberg VH. *Evidence for an association between endometriosis, fibromyalgia and autoimmune disease*. Am J Reprod Immunol.2019;81:e13095
8. Nunes FR et al. *Prevalence of fibromyalgia and quality of life in women with and without endometriosis*. Gynecol Endocrinol. 2014;30:307-10.
9. Cervigni M, Natale F. *Gynecological disorders in bladder pain syndrome/interstitial cystitis patients*. Int. J Urol. 2014; 21 Suppl 1:85-8.
10. Tirlapur SA, Kuhrt K, Chaliha C et al. *The 'evil twin syndrome' in chronic pelvic pain: a systematic review of prevalence studies of bladder pain syndrome and endometriosis*. Int J Surg. 2013;11:233-7.
11. Wu CC, Chung SD, Lin HC. *Endometriosis increased the risk of bladder pain syndrome/interstitial cystitis: A population-based study*. Neurourol Urodyn. 2018;37:1413-1418.
12. Melin A, Sparén P, Persson I, et al. *Endometriosis and the risk of cancer with special emphasis on ovarian cancer*. Hum Reprod. 2006;21: 1237-42.
13. Pope CJ, Sharma V, Sharma SA et al. *Systematic Review of the Association Between Psychiatric Disturbances and Endometriosis*. J Obstet Gynaecol Can. 2015;37:1006-15.

14. Vannuccini S, Lazzeri L, Orlandini CJ et al. *Mental health, pain symptoms and systemic comorbidities in women with endometriosis: a cross-sectional study*. Psychosom Obstet Gynaecol. 2017;13:1-6.
15. Facchin F, Barbara G, Saita E et al. *Impact of endometriosis on quality of life and mental health: pelvic pain makes the difference*. J Psychosom Obstet Gynaecol. 2015;36:135-41.
16. Chen LC, Hsu JW, Huang KL et al. *Risk of developing major depression and anxiety disorders among women with endometriosis: A longitudinal follow-up study*. J Affect Disord. 2016;15:282-285.
17. Menghan G et al. *Psychiatric comorbidity among women with endometriosis: nationwide cohort study in Sweden* Am J Obstet Gynecol. 2020;223: 415.e1-415.e16
18. Mu F et al. *Endometriosis and risk of coronary heart disease*. Circ Cardiovasc Qual Outcomes. 2016;9:257-64.
19. Chiang HJ et al. *Risk of major adverse cardiovascular and cerebrovascular events in Taiwanese women with endometriosis*. J Formos Med Assoc. 2021;120(1 Pt 2):327-336.